

SUDSKA PRAKSA

Primljeno: travanj 2015.

Iznuda

Iako prijetnja od strane optuženika nije bila upućena ošt. J. i D. C., u njegovom postupku u cijelosti su sadržana sva bitna obilježja kaznenog djela iznude iz članka 243. stavka 2. u svezi sa stavkom 1. KZ/11, jer je on s ciljem da sebi pribavi protupravnu imovinsku korist, ozbiljnom prijetnjom prisilio ošt. M. C. da nešto učini na štetu svoje imovine, te na štetu imovine svojih roditelja, a djelom je evidentno pribavljena znatna imovinska korist.

[...] ono što su sudovi prvog i drugog stupnja nedvojbeno utvrdili jest to da nije bilo nikakve stvarne kupoprodaje između optuženika s jedne strane i ošt. M. C. i njegovih roditelja s druge strane, već je do zaključenja ugovora o kupoprodaji došlo uslijed optuženikovih prijetnji, temeljem lihvarskog ugovora, gdje su zelenaški dugovi ošt. M. C. narasli do te mjere da je zbog prijetnji doveo u zabludu i svoje roditelje, te je došlo do zaključenja kupoprodajnog ugovora, a u zemljišnim knjigama do prenošenja vlasništva kuće vrijedne 337.174,59 kn, a sve radi povrata duga od 3.000,00 DEM s lihvarskom kamatom, pri čemu je nebitno je li kamata bila 10% kako se to sugerira u zahtjevu, ili 15% mjesečno kako je to utvrdio prvostupajnski sud, bit je da je dug od 3.000,00 DEM s lihvarskom kamatom narastao na vrijednost cijele kuće.

Stoga ne stoji tvrdnja iz zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude da drugostupajnski sud nije cijenio žalbene navode optuženika. Drugostupajnski se sud osvrnuo i na odluku prvostupajnskog suda o imovinskopravnom zahtjevu gdje je prvostupajnski sud u cijelosti poništio kupoprodajne ugovore od 30. lipnja 1999. godine i 3. ožujka 2000. godine koji se odnose na kupoprodaju 1/3 suvlasničkog dijela kuće M. C. te 2/3 dijela kuće u suvlasništvu J. i D. C., jer je riječ o poništenju pravnih poslova koji su zaključeni uporabom sile, odnosno prijetnje optuženika prema M. C., a temeljem kojih je optuženik postao vlasnik nekretnina. Pritom drugostupajnski sud pravilno smatra da je ništavost svojstvo pravnih poslova koji ne proizvode nikakve pravne učinke, s ništavim pravnim poslovima postupa se kao nikada nisu sklopljeni, jedan od razloga ništavosti je manjak volje, ugovor koji je sklopljen uporabom sile prema drugoj ugovornoj strani je ništav, na ništavost se može pozvati bilo koja zainteresirana osoba i ne postoji ograničeni vremenski rok za njeno isticanje kao što to tvrdi žalitelj.[...]

Izvor: presuda VSRH broj III Kr br. 165/14-6 od 26. veljače 2015. godine

Diskusija

Iznuda je poseban oblik kaznenog djela prisile i prijetnje. Prisile i prijetnje su poluga kojom počinitelj namjerava ostvariti ili je ostvario namjeravani kriminalni cilj: pribavljanje protupravne imovinske koristi. Počinitelj iznude upotrebljava upravo onoliko silu i prijetnju koja je neophodna i takva da volju oštećenika u tolikoj mjeri oslabi da on donosi odluku da sam izvrši ono što se od njega zahtijeva. Ovaj je slučaj karakterističan po tome što je osuđeni prisilu i prijetnju primijenio samo prema jednom oštećenom, ali se subjektivni element protupravnosti odnosio prema imovini u cjelini. Počiniteljeva namjera obuhvaćala je pribavljanje znatne imovinske koristi pa se radi o kvalif ciranom obliku iznude.

Priredio: Zvonimir Dujmović *

Engl.: Extortion

* dr. sc. Zvonimir Dujmović, profesor visoke škole.